

Nyitra-völgyi Lap

TARSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona. — Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Néptanítóknak feleáron.

SZERKESZTŐ:

SZALAY PAL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

MALLÁSZ ANTAL.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGY-TAPOLCSÁNY a gyógyszerár épületben
hova a lapot illető minden közlemény küldendő.
Előfizetési és hirdetési díjakat a kiadóhivatal veszi fel
— Egyes szám ára 20 fillér. —

Járvány.

Ijesztő hírek kellnek az ország minden részéből. Betegségről szólnak, súlyos járványról, mely egyre másra kapja le a kis gyermekeket lábáról és szállítja nagy buzgajommal a halál birodalmába. Egyes helyeken szomorúan és megrázóan tudatja, hogy egy-egy község gyermeklakosságának csaknem háromnegyed része vesz áldozatul a különféle gyorsan öltő difteriáknak és sarlachnak. Eltekintve a szülők nagy bánatától, a humanismus szent érzelmeitől, a társadalomra is kimondhatatlan károk háramlanak ezen járványnak miatta. A segítség égető, és sajnos legtöbb esetben a gyarló emberi orvosi tudomány segíteni képtelen és eddig még csak keletű meggátlásáról sem hallunk.

Amikor Budapestről híre kelt a nagy szerencsétlenségű Párisi Nagy Áruház gyászos kimeneteli égésének, az egész ország résztvevő szanakozással tekintett a szerencsétlen áldozatok felé. Pedig nem sokan veszték el az undok halál martalékául, számban elenyészően csekélyen a mostani gyermekhalandóságához képest. Azok nagyobbára felnőttek voltak, az életnek bizonyos meghaladott útján, ezek a kicsik,

ártatlanok és tehetetlenek, nagy reményekkel feljogosítva.

De amikor híre kelt a tragikus szerencsétlenségnek, az egész ország megdöbbenve gondolt tüzendészetére. Már hiába, csak saját kárán tanul a magyar. És azóta egymást érték a különféle tervek hasonló katasztrófa megállítására.

A betegség azonban, amelyről most szó van, már nem új keletű. Sőt régi, nagyon régi. Mondhatni többen estek szerencsétlen áldozatú, mind ahányan összevéve vagyunk. Ellene azonban még most sem léphetünk teljes energiával, meggátlására pedig éppen tehetetlenek vagyunk. Ne az orvosi tudományt okozzuk érte. Ennek megbántása, dacára még számos fogyatkozásainak, egy cseppel sem volna igazságos, meg aztán többet ártanánk vele, mint használnánk. Hisszen a vidék lakosságának nagyobb része még most is inkább bizik holmi kuruzsók és javasasszonyok tanácsában, mint az orvosi tudomány erejében. Nem is az orvosi tudomány a hibás, inkább a humanitás dicséretet érdemlő apostolai az orvosok. De hiányos és felette káros maga az ország közegészség ügyének rendezése. Hiányos, mint talán a nagy Európa egyetlen országában sem.

Ezen kell segíteni, mert gyarló emberi voltunknak szinte szégyenlően gyalázatos bélyege az, hogy pusztulni engedjük minden szülőnek legdrágább kincsét, féltve őrzött gyermekét, Pusztulni engedjük tehetetlenül.

Pedig hát segíteni is lehetne ezen. Csak a baj okát kell tudni. A baj oka pedig az, hogy a vidéken nagyon kevés az orvos. Hiszen az természetes is. Nem nyújt oly bő és dus anyagi hasznót, mint a nagy főváros. Tehát kevesebben is mennek oda. De éppen mivel tudjuk a baj okát, hát segíthetünk is rajta.

Egyszerűen úgy, hogy pótoljuk a hiányt, vagyis több mentő eszközt szállítanánk a vidékre.

Ennek feladata aztán a közegészségügyi osztályra és a kormányra hárulna. Az előbbinek kezdeményezni kellene az eszmét, az utóbbinak végrehajtani. És azon nem is multhatna.

Tudvalevőleg a fővárosban fölös számmal vannak a félig kész orvosok. Újabb rendelet szerint meg is kívánják tőlük, hogy egy évet a képesítés után kórházakban gyakorlattal töltsenek. No már most, ha ezeket szépen felosztanák és elhelyeznék gyakorlatra, megosztva a vidéken, a bajon nagy lendülettel segítenék. Nem lehetetlen kérem,

A „Nyitra-völgyi Lap“ eredeti tárczája.

A vágy.

Csak egy szó, csak egy tekintet
S foglyul ejt a röpke vágy;
Lenge szárnya csak legyintget
Többet aztán el se hágy.

Futsz előre? Mind hiába!
Annál gyorsabb lábbal űz;
Mintha láng csap lengé nádha
S széltől jobban ég a tűz.

Köny, panasz és átkozódás
S a fohász is kárba vész;
Mint ha medret vad folyó ás
S annál biztosabb a vész.

A halált hiába kéred;
Nem ragad el, csak gyötör.
Vágyban égő szenvedélyed
Rá kaczaglató gyönyör.

És vergődve, míg kezdedben
Már a gyilkot forgatod;
A reménység szárnya lebben
Int feléd és eldobod.

S még vadabban űz elérni
Ködbe foszló álmodat,
S új kinok között elégni:
Még emésztőbb lángot ad.

Még se szünik szenvedésed,
Mig hamvává nem éget el;
Lepke módra bán el véled
Mig körötte repkedel.

Kárhozat s kínok szülője,
Bár magasba vonz a vágy. . . .
S égi üdvöt várva tőle,
Gyakran föld porába hágy.

Szalay Károly.

Ezeregy nappal meséiből.

Irtta: Antalffy Endre

Az Anachoréta.

A pusztában, hol jámbor anachoréták vezekeltek, könnyekkel áztatván a forró homokot és sikoltással felemlítvén az éjszaka csendjét — egy napon új lakó érkezett. Térden csuszva tette meg az utat, ezer mérföldön keresztül. A jámbor anachoréták bámulatukban összecsapták a kezüket és áhitattal csókolták a ruhája szegélyét. Arannyal volt szegve és nagyon drága szövetből való volt, mint a királyi palást, s tán azért is csókolták olyan nagyon.

— Atyánk — kérdezték tőle félénk tisztelettel — mi hozott ide közénk, hol szegénység és megalázkodás lakik? A bűn koldussá tett engem — felelt a jövevény.

— Én, akinek népek engedelmeskedtek, akarok a ti szolgátok lenni. Látjátok ezt? — és csodásan csillogó smaragdokkal és gyémántokkal ékesített királyi koronát rántott elő a palástja alól — ez volt az én lelkemnek az ellensége. Most pedig halljátok a beszédemet és tanuskodjatok egykor róla. — Atok legyen a hatalmon, mely mint a lidércz megüli a népek lelkét s fojtogatja lélegzetüket.

Atok legyen a koronán, mely urrá tesz egyet milliók felett. Atok legyen azon, kinek szívéhez nem fér a népek sóhajtása.

Én meghallottam azt és követvén lelkem sugallatát, bűnsnek ismerem magam és közétek jöttem, hogy megtisztuljak és hogy engedelmeskedjem. A hatalom az ördög munkája. Jaj annak, ki hatalommal szolgálja az ördögöt. Mert az ördög smaragddal és gyémánttal ékített koronát csillogtat a népek szeme előtt s a népek szolgálói lesznek a királynak. Hát én leráztam magamról a hatalom lidérczét és győztem az én lelkemen. Jertek, zuzzuk szét egészen a sárkány fejét; a smaragd a sárkány szeme és a gyémántból a hatalom ígérete ragyog. És hangosan kiáltván, Allah — az ámuló anachoréták szeme láttára egy erős hajítással a közel álló sziklához sujtotta a koronát. A smaragd és gyémánt millió porszemmé lett és összevegyült a pusztá homokjával. A szent remeték zsolozsmát énekeltek, a jövevény pedig kunyhót választván magá-

csak egy kis akarat kell, hiszen elterjedt ragály esetén már is megengedett, hogy a két alapszigorlatot végzett orvos-tan hallgatók gyógyíthassanak.

„Mephistó“.

A héber eredetű *mefir* szóból származó Mephistó a pusztító, hazug szellem neve, mely Goethe Faust-jában a nemes lelkesedést az ördögi szellem durvaságaival ironizálja, akár csak Madách Luciferje.

Czikke tendenciájának megfelelően alkalomszerűbb és találóbbs álnevet nem választhatott volna „Nagytapolcsány- és vidékének“ mult heti tárcza írója, mint ezt az ördögi nevet. Mert csakugyan mephistói szellem kell ahhoz, hogy valaki, egy-egy külső formájában, mint tartalmában és lényegében komoly, ünnepélyes aktusról és annak szereplőiről éretlen, izetlen viczcseket gyártson. Nemcsak a zseniális — hanem a vidéki, tucat-zsurnalisztának is első és főkeléke, — nem az, hogy a tollat meg tudja fogni — hanem hogy érke legyen azon dolgok iránt, a melyeket tolla hegyére vesz, hogy így szellemi produktumával, melyet a nyilvánosság elé tállal, ne keltsen közmegebotránkozást. Tudnia kell, hogy mikor kapcsolja lábaira Aischylos magassarku kothurnusát és mikor tegyen fejére bohóc sípkát. Mert ha ezzel nincs tisztában, akkor csörgő sípkájával csak a vásári bodékbán végezhet mutatványokat.

Előre bocsátjuk, hogy ezeket a sorokat nem csupán a saját iniciatívánkból igtatjuk ide, hanem kifejezője akarunk lenni annak a megebotránkozásnak, mely „Mephistó“ czikke nyomában úgy a cikk által érintett szereplők, mint az olvasó közönség nyomában támadt. Egy kisebb körű társadalom minden ízében hazafias ünnepe nem arra a célra szolgál, hogy rhetorikai tehetségek tűzpróbája legyen, hanem a nagyközönség hazafias felbuzdulásának a kifejezője; hogy az arra vállalkozó szereplők szájából hallja az összeségnek minden tagja azt, a mi saját bensejét eltölti. Ünnepe ez, melynek oltára, a hazaoltára. S ha ünnepeünk, akkor temp-

nak, belépett és imádkozni kezdett, megcsókolt a küszöböt és erős fogadalmat tett, hogy csak gyökérért és vizért lépi át azt.

Az ördög, mely kísértetekkel szokta benépesíteni a jámbor anachoréták álmát, egy darabig azon fáradozott, hogy kiválassza a homokból a smaragd és gyémánt szemeket, de sehegysem tudta, akkkor boszusan hegyes követ tett a szent jövevény teste alá, hadd romolják meg álma s legyen kísértője a puha fekhely. De a szent jövevény nyugodtan aludt s arcán, mint a fényes nap ragyogott a boldogság.

Ambiciozus.

Ambiciozus, a mai kor gyermeke azt szerette volna, hogy mindenki tudjon róla az országban. De sajnos sem érdeme, sem tehetsége nem volt. Egyelőre hát úgy segített magát, hogy mindenkinek, akivel találkozott, bemutatkozott. Én Ambiciozus vagyok, kérlek ne feledd el a nevem. Ám égető ambícióját ez sem elégítette ki. Egy nagy dobot vett magához s kiállván a piacra hármat ütött a dobra, s hangosan kiáltozta az emberek fülébe a nevét. Egy ismerőse megszánta szegény Ambiciozust s így szólt hozzá. Ejnye barátom jobb módját is lehet találni ennek. — Szólj az istenért — kapott az alkalmon Ambiciozus. Hát fizess meg az ujságokat s punktum. És Ambiciozus ma híres ember.

lomban vagyunk, a hol élcznek, iróniának helye nincs s hol nincs szerepe a kritikusknak, annál kevésbé a tárgyilagosságot nélkülöző és a viszonyokat egy cseppet sem ismerő kritikusknak. Nincs pedig azért, mert az egész föld kerekességén hazafias ünnepe szereplőiről kritikát mondani nem szoktak, ez csak a „Nagytapolcsány és Vidéké“-ben történt meg. Kritika tárgyává lehet tenni egy hangverseny vagy színelőadás szereplőit, hol a hallgató belépődíjat fizet s így jogában áll a nyújtott műélvezet nagyságát, mint a reá fordított anyagi áldozat ellenértékét latolgatni.

Másodszor nincs helye azért, mert ilyen esetekben a bírálat gyakorlása hátrányos következményeket szül a társadalmi életre. A realizmus posványában fuldokló korunkban nem sok ember akad úgy sem a társadalomból, ki csupán ideális lelkesedésből a jó és hazafias ügy iránti szeretetből olyan szerepkör betöltésére vállalkozzék, melynek erkölcsi jutalmát csak a „köz“-ért végzett munkával járó meglegedés érzelmében találja meg. Az olyan kipellengérezés pedig, a milyent Mephisto ur végzett, végképpen elriasztja azt a kevés embert is attól, hogy más alkalommal akár ők, akár mások activ szereplésre vállalkozzanak a Deák-ünnephez hasonló társadalmi összejöveteleknél. Ez pedig a nemzeti, a hazafias érzés ápolhatását akadályozná meg.

Mephisto nem mentheti semmivel sem eljárását, még azzal sem, hogy talán humoros karczolatot akart írni a letolyt ünnepélyről, mert derűtség nem kelt cikke nyomában, hanem csak a lelkek érzékenységét karczolta fel fele. Az sem menti Mephisto eljárását, hogy a vonal alatt mondja szemébe czélzatos izléstelenségeit azoknak, kik teláldozták egy-két napi pihenő órájukat, csak hogy az önszántukból magukra válalt hazafias missziót betölthessék. Mert a mi a vonal fölött gorombaság, az az marad a vonal alatt is. Mephisto előre bocsátja, hogy a vonal alatt akar elmondani olyan igazságokat, a melyek csak nyilttérbe valók. Ebből látszik ki teljes zsurnalisztikai tájékozatlansága. Mert a tárcza — terrenuma inkább a belletristikának, a poezisnek van fentartva. Az ő karczolata pedig se nem igazság, se nem poezis, hanem bogáncs, mely ha beleakad a ruhába, igyekszik mindenki lerázni róla.

Sarkasztikus tendenciáját le nem mossa cikkéről még a gunyolódók által nagyon kedvelt ama szálló ige se: sine ira et studio. Mert ha én sine ira et studio valakit megsértek, akkor csak azt igazolom, hogy hártalan cinizmus lakozik bennem, Mi elmondhatjuk bátran, hogy harag és gyűlölet nélkül szólunk Mephistóhoz, csupán a szép, igaz és jó védelme érdekében. S ha még ezek után is találkozánk valaki, a ki egy komoly, hazafias ünnepélyről vicceket gyártana, az megérdemelné, hogy Szent Pál bazilikájában az akusztika hiányainak korrigálására kifeszített pamuthálóba csomagolják és abban döngessék el. És ha Mephistó ur ezek után haragszik, akkor meg neki nincs igaza.

Hirek.

— **Erzsébet-ünnep.** A nagytapolcsányi állami elemi iskola f. hó 19-én, boldogult Erzsébet királynéknak nevenapján Erzsébet-gyászünnepélyt tart, melylyel a helybeli Erzsébet jótékony nőegylet ruhakiosztási ünnepélye is egybe lesz kapcsolva.

— **Báró Stummer Agostonné** ő méltósága boldogult Erzsébet királynéknak egy művészi kivitelű, diszes keretbe foglalt arczképét ajándékozta az állami elemi iskolának. Az intézet vezetősége ez uton nyilvánítja a nagylelkű adományozónak hálás köszönetét.

— **Tanítók kitüntetése.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület a következő jutalmakban, illetve kitüntetésekben részesítette megyénk több tanítóját: 50 kor. jutalomban Hayek Ottilia nagybóssányi ovónőt, dicsérő oklevélben Bertha Béláné szül. Képel Zelma verbóczi állami iskolai tanítónőt, Kuzma Pál szkacsányi r. kath. tanítót, Mikovényi Margit tót-diósi r. kath. tantónőt és Szentgyörgyi Ferencz szelőcsei tanítót.

— **Ember medvefogóban.** A maga nemében párját ritkító baleset történt Liptóvármegyében fekvő Podbánszko kincstári erdőterületen. Az ottani erdőőrnel tartózkodott nyáron át egy Havrassa nevű csehországi fiatalember, ki a napokban a hegyek közé turista utra indult. Már 8 órányit gyakorolt az ember nem lakta erdőségekben, mikor egy dróttal bekerített helyhez ért. A drót úgy van kifeszítve, hogy alatta a nagyobb ragadozók kényelmesen átjárhatnak, de az ember fennakad benne. E drótkerítés között volt elhelyezve a vasból való medvefogó készülék, mely 60 kilo súlyú és s azon kívül a fákhöz is hozzá volt erősítve, hogy a megfogott medve el ne czipelhesse. Havrassa, bár őt Kabzán János erdőőr eleve figyelmeztette a bekövetkező balesetre, a drót kerítés alatt bebújt s amint kíváncsian vizsgálta a veszedelmes készüléket, rossz helyre lépett s a medvefogó fogas vasai iszonyu erővel összecsapódtak. Havrassa az egyik lábánál fogva volt. Ebben a kínos helyzetben segélykiáltásai daczára, ott hevert a földön, mintegy 20 óra hosszáig, amikor végső erőfeszítéssel sikerült neki a közvetlen közelben egy kődarab alá elrejtett kulcsot feltalálni, amelynek hollettéről hallomásból sejtelemmel birt. A kinoktól agyongyötört és egy álmatlanul eltöltött borzalmas éjszaka után a megfogott ember próbálgatta a kulcsot, mig végre a medvefogó engedett s a szerencsétlenül járt turista rettenetes helyzetéből kiszabadult. De ekkor már annyira odáig volt, hogy elájult s mintegy négy órán keresztül eszméletlenül feküdt. Ezután magához jöven négykézláb vánszorgott hazafelé, ami mintegy 24 óráig tartott, miközben rátalált az erdőőr, ki kocsin hazaszállította. Eleinte azt hitték, hogy a balul járt fiatalember egyik lába kíváncsiságának áldozata lesz s azt amputálni kell, de az orvosi kezelésnek mégis sikerült őt ettől megmenteni, ámbár lehet, hogy Havrassa egyik lábára örökké nyomorék marad.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mult heti számában a Deák-ünnepélyről hozott tudósításunkba egy kellemetlen sajtóhiba csuszott be. Az állt ugyanis a lapban, hogy Petrikovits aladár dr. Ujváry Bélának „Deák Ferencz“ című *csodaszerű* költeményét szavalta, holott a kéziratban eredetileg *ódaszerű* jelző volt írva.

— **Előzékeny vasutigazgatóság.** A párisi Montmartre-ra vezető siklóvasut igazgatósága a vonalán levő összes pénztárakra a következő hirdetményt függesztette ki.

Betörők figyelmébe:

„Szives figyelmükbe ajánljuk, hogy mi éjjelen át sohasem hagyunk pénzt vagy érték tárgyakat a siklóvasut állomásain. Kárbavesztett fáradság volna tehát helyiségeinkbe be-

törni. Kellemetlenségek és idővesztés elkerülése végett sziveskedjék erről a testületet is értesíteni."

— **Előadás.** A nagytapolcsányi kath. legényegyesület f. hó 8-án délután 5 $\frac{1}{2}$ órakor tartja saját otthonában első téli előadását a következő műsorral: 1. Hymnus. Előadja az egyesületi pengető zenekar. 2. Deák Ferencz emlékezete. Mondja Jalsovszky Géza egyházi elnök. 3. „Egyveleg.” Quartettben játsza az egyesületnek négy tagja. 4. „A haza bölcsé”, Minke Bélától. Szavalja Zsák Ignác egyll. II. dékán. 5. „Hősök indulója”, Bróstól. Quartettben előadja négy egyesületi tag. 6. „Öngyilkos” magánjelenet Gabányi Á.-tól. Előadja Hili Gyula egyll. könyvtáros. 7. „Májusi harangvirág”, Farkastól. Előadja az egyesületi pengető zenekar. 8. „Hervadás”, Estéli Andrástól. Szavalja Szeley József egyll. r. t. 9. „Pengeti induló”, Gutsiktól. Előadja az egyesületi zenekar. — Az egyesület elnöksége kéri a t. közönséget, hogy megjelenésükkel az egyesületet megtisztelni s ezáltal a fiatalságot az önművelődésben buzdítani sziveskedjenek. Külön meghívókat nem fogunk kibocsátani. Belépő-díj nincsen, azonban a pengető hangszerek kiadásainak fedezésére a legesekélyebb adományt is a leghálásabb köszönettel fogadjuk. — Az elnökség.

— **A komáromi—érsekújvári vasutvanal** helyszini tanulmányozását és az előmunkálatok megindítását az államvasutak legközelebb már foganatba veszik, mi végből a vasutvonal nyomjelző munkáinak végrehajtásához szükséges műszaki személyzet Bergmann Ernő főmérnök vezetése alatt már ki is küldetett. Mint értesülünk az új vonal be fog kapcsoltatni a szerdahelyi helyi érdekű vasut ujkomáromi állomásába s a váterődítményen keresztül a Duna mindkét ágának áthidalásával az Erzsébet-szigeten át csatlakozni az ujjvárosi állomáshoz. Természetesen a Vág is áthidalatik a VII. erőd tájékán. Ha a politikai helyzet megjavul, biztosra vehető, hogy az építési munka 1905. május vagy június havában megkezdődik.

— **Uzszorakamatok.** Ép oly gazdag, mint fukar budapesti magánzó nemrég megnyerte a 600.000 koronás főnyereményt. Hogy a barátai és ismerősei ne vehessék „barátságát” igénybe, el akarta a nagy eseményt titkolni, azonban sajtóságos módon elárulta magát. Midőn ugyanis a hatalmas nyereményösszeget megkapta, elhatározta, hogy ezen alkalomból kifolyólag jótékony-ságot gyakorol és egy osztálysorsjátékot vásárolván, elküldte ezt ajándékba egy vidéki árvaháznak. Régi szokásához híven, nevét a sorsjegy hátára írta, bár ez alkalommal titokban akart jótékony-ságot gyakorolni. Mily nagy volt a boszúsága az öreg zsuigorinak, midőn néhány nap mulva az árvaház köszönő levelét megkapta és még inkább bántotta, midőn nemsokára Török A. Tsa bankháza — Budapest, VI., Teréz-körut 46. sz. értesítését vette, melyben örömmel tudatják, hogy a sorsjegy 60.000 koronát nyert. Így történt meg ez alkalommal, hogy az árvaháznak az ajándék-sorsjegyért befektetett csekély tőke uzszorakamatokat jövedelmezett, mely ellen a legszigorubb erkölcsbirónak sem lehet kifogása.

— **Letartóztatott kereskedő.** Abeles Bernát, volt érsekújvári bukott divatáru kereskedő, ki hónapok óta már a fővárosban tartózkodik, család miatt — mint a fővárosi lapok írják — letartóztaták. Okt. hó 30-án Velsér Kálmán fia vácsi gabonakereskedő kárára hamisított bélyegzővel ellátott rendelő levéllel a Pesti hengermalomtól 1 $\frac{1}{2}$ waggon lisztet csalt ki, turpiságára azonban hamarosan rájöttek, a dedektivek a főka-

pitányságra kísérték, hol beismerő vallomása után azonnal le is rartóztaták.

— **Inséges kilátások Árvában.** Ebben az északi fekvésű szegény vármegyében, ahol a krumplin, a káposztán, meg zabon kívül más alig terem meg, az idén szomorú állapotnak néznek elébe. A sok esőzés meg árvíz, amely a vármegye területén pusztított, még azt a keveset is elpusztította, ami a nép mindennapi szükségleteit szegényesen fedezte. Minthogy pedig ott sem ipar, sem kereskedelem, sem oly foglalkozás nincs, melylyel a lakosság kárpótolhatná magát, előreláthatólag oly szánalmas állapotok fognak előállani, amelyek a kormány és a társadalomnak közbelépését fogja igényelni. Minthogy pedig az a kérdés ismétlődik, az intéző körök azon fáradoznak, hogy a népet házzipar üzésére szoktassák.

— **A nagysurányi gyár adója.** Ismeretes, hogy a nagysurányi cukorgyár hazánk egyik legnagyobb ipartelepe. Illetékes forrásból vett értesülésünk megerősíti ez állítást és fogalmat nyújt, mekkora cukorgyártási adót fizet a nagysurányi cukorgyár egymaga. A gyártási üzem ott szeptember 1-től a rákövetkező augusztus 31-éig tart. Fizetett pedig a nagysurányi gyár mult év augusztus végéig ez év szeptember elejéig a nyitrai pénzügyigazgatóságnak összesen 3 millió 260,272 koronát adó fejében.

CSARNOK.

Doktor Czakevalk.

Irta: Balassa Sándor.

A jókedvű, fiatal orvost napok óta nem látták. Nem mutatkozott sehol, még a „Csungliamen” nevet viselő kurta korcs-mában sem, a hova minden nap eljárogatott s a vig czimborákkal vitatkozott a paralysis progressívjáról. Kis vidéki városban hamarosan feltűnik az ilyesmi. Ha valaki csak egy délután nem jelenik meg a kávéház megszokott törzsasztalánál, megindulnak a kombinációk különféle irányban s kutatják, keresik az okát, a mely miatt nem jött el az illető. Doktor Czakevalkot különben Kardosnak hívták. A Czakevalk melléknevet egy vig mulatozás közben adományozták neki, mert ivás közben azt vitatta és bizonyította, hogy a czakevalk táncz kitűnő hatással van arra az emberre, a ki gyomor-fájásában szenved.

Ugyan, ugyan hát miért, ez lehetetlen. Doktor Czakevalk dühösen pattant fel a helyéről és harsány hangon kezdett a magyarázatba.

— Ha egyszer azt mondom, hogy a czakevalk kitűnően hat a gyomor-fájásra, akkor kérem higgyék el. Jól tudják, hogy én sohase szoktam olyat mondani, ami ellenkezik az orvosi tudománnyal. Önök bizonyára hallottak valamit a tarantelláról. Ez a tarantella egy táncz, a melyet a jámbor taliánok lejtének akkor, ha az a bizonyos „pók” megcsipi őket. Már most, ha a tarantella jól tesz a mérges pók csipése ellen, akkor a czakevalk — mások szerint, a kékvóknak nevezett táncznak feltétlen gyógyhatással kell lennia gyomorfájásra.

Doktor Czakevalk elméletét szerfölött kaczagtaónak találta mindenki, de ő eltekintve mindezekről állhatatosan megmaradt a mellett, hogy ez a módszer alkalmas és biztos gyógyhatású. A mióta pedig ezt a javaslatot elmondotta, soha senki nem nevezte többé az igazi néven, hanem Dr. Czakevalknak. Ez a fiatal orvos különben a szándálos tudóst is okos embernek tartotta, sőt több ízben kijelentette, hogy Földváry Jakab kezébe van a jövő orvostudományának alapja letéve. — Csak az a baj — jegyezte meg végül, hogy a hajadon fővel télen, nyáron szándálban járó orvos-zseninek nagyon lassan épül a szanatoriuma.

Doktor Czakevalknak felesége is volt, még pedig olyan asszony, a kiről általánosan elismerték, hogy szép és sikkes nő.

Az asszony sehogy sem illett az urához. Szeretni pedig csak úgy szerette, ahogy azok az asszonyok szokták, akik csapodárságuk leplezetése miatt elhittetik a férjükkel, hogy abszolút nincs okuk lelkükben kínos bizonytalanságot táplálni. A nyár elején Doktor Czakevalk felesége, a finom urinó oda állt a férje elé rendkívül szeretetreméltó modorban tudatta vele, hogy fürdőzni szeretne.

— Rosz ember volnék, — mondta a doktor, — ha nem teljesíteném az ön kérését, drága nőm. Előterjesztéséhez hozzájárulok s csak azt jegyzem meg, hogy ha fürdözése alatt gyomorbaja lenne, tánczoljon czakevalkot.

A doktorné, a sikkes és finom uri nő el is utazott. Még pedig abban az időtájban, a mikor a fürdözések évadja a tetőponton van. A fürdőzés mindössze egy hónapra terjedt, a mely idő alatt doktor Czakevalk mindig megjelent Csungliamen vendéglőben s a többi czakevalk elméletéhez hasonló gyógy-módon vitatkozott, legtöbbször olyan emberekkel, a kik keveset értettek úgy az orvosi tudományhoz, mint a czakevalkhoz.

A doktorné, a finom urinó ezalatt hetenkint kétszer-háromszor irogatott rendkívül szerelmes leveleket, a melyek végén mindenkor megjegyezte, hogy gyomorfájása még nem volt, de lehet.

A negyedik héten nem kapott több levelet doktor Czakevalk.

Egy-két napig nem aggódott, hogy nője nem ír, mert azt hitte, hogy gyomorfájása van s így levélírást helyett czakevalk tánczczal tölti idejét.

Egyszerre Kardos is elmaradt a társaságból. Nem látta senki, nem tudta senki, hogy hová lett. Lakásának összes aklaka le volt függönyözve, a szobák ajtaja pedig bezárva.

— Bizonyára elutazott — mondták — persze, hiszen a feleségét fogja haza hozni.

A feltevés nem volt igaz. Doktor Czakevalk odahaza volt s dolgozó szobájában bezárkózva, busan üldögélt az íróasztalánál. Az íróasztalán ott hevert egy sürgöny, a mely rettenetes hírt közölt.

A mikor a táviratot megkapta, nem hitt benne. Lehetetlenségnek tartotta, hiszen az asszony nagyon szerette. Erről nem csak ő, de mindenki meg volt győződve. Az orvos a sürgöny után levelet kapott, a melyben megírta a felesége, hogy soha ki nem állhatta. Tettetés volt minden és sajnálja, hogy eddig így felültette.

A kávéházban töprengtek a fölött, hogy mi az oka az orvos elmaradásának? Végre a helyi lap riportere vállalkozott a homályos ügy telderítésére.

Szenzációs ügy volt. Julcsa a szobaleány elcsacsogta a sürgönyt, melyben ez állott:

— Ne keres, nem találsz meg. Színesznő lettem. Megszöktem a fürdőből valakivel. Bocsáss meg a te nütlen Margitodnak.

Mikor az emberek másnap elolvasták a helyi lapot, szánakozva jegyezték meg:

— Szegény doktor, a felesége most igazán czakevalkot fog lejtteni.

Jó karban lévő, erős állványok és igen szép bolti

és ajtók jutányos árak mellett kaphatók

Bernfeld Jakabnál

Nagy-Tapolcsányban. Főtér.

Bachner Árminné

fehérnemű és vegytisztító intézete
Nagy-Tapolcsány.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses figyelmét felhívni a Nagy-Tapolcsányban már évek óta fennálló és jó hírnévnek örvendő

fehérnemű és vegytisztító

intézetemre. — Elvállalok tisztítást: **ing, gallér, kézelő, ruházat és egész menyasszonyi kelengyét** a legolcsóbb árak mellett.

A ruha tisztaságáért 14 napig kezeskedem.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását továbbra is kérve, maradok

teljes tisztelettel

Bachner Árminné.

4553/903 tlkv. szám,

Hirdetmény.

Aranyosd (Zlatník) község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított, s ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. évi XXIX. t.-cz. 1889. évi XXXVIII. t.-cz. és az 1891. XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogi bejegyzését rendelik — az 1892. évi XXIX. t.-czikkben szabályozott eljárás s tlkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közre:

1. hogy mindazok, — kik az 1886 évi XXIX. t.-cz. 15 és 17. §§-ai alapján ide értve a §§-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. évi XVI. t.-czikk 15. § a pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. § b. pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXI. t.-czikk 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják evégből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis **1904. évi május 16. napjáig** bezárólag a tlkvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset, annak harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett — hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, — akik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 16 és 18. §§-ainak eseteiben, — ideértve ez utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5, 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is e tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, — írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis **1904. évi május 16-napjáig** bezárólag a tlkvi hatósághoz nyujt-

sák be, — mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. Hogy mindazok — akik telekkönyvi átalakítása tárgyában tett intézkedések által, — nemkülönben azok, akik az 1 és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogokat bármely irányban sértve érzik, ide értve azokat is, — akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — a tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tlkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1904. évi május hó 16-ik napjáig bezárólag nyújtják be, — mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az alakításkor közbejött téves bevezetéstől származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, — az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a telek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, amennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetieket a tlkvi hatóságnál átvehetik.

Nagy-Tapolcsányban, 1903. évi október 26-án.

A kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság

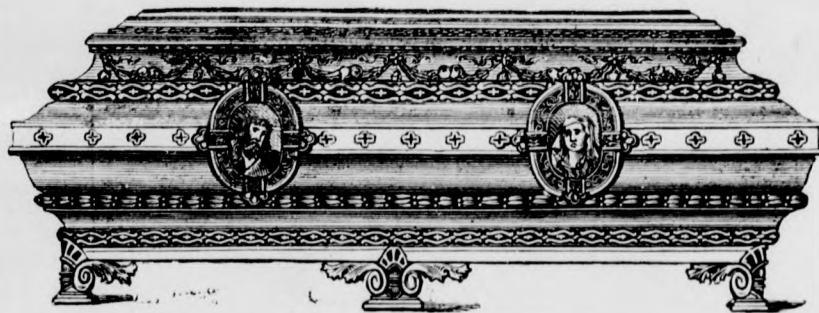
Váray, kir. járásbíró

*****

Bármily nagyszabású temelkezésekhez koszorúk és gyászszalagok a legdiszesebb kivitelben kaphatók

*****

*****

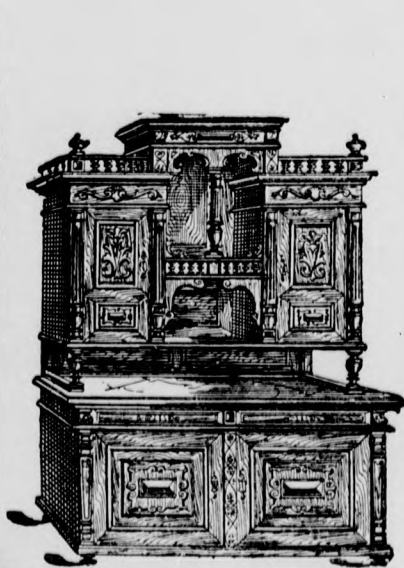
Diszes gyászkocsi és lovak a szükség es dolgokkal felszerelve bármely időben rendelkezésre állanak

*****

A mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő, saját gyártmányu nagy

= butorraktáromban =

ebédlő, háló, szalon, előszoba és konyhaberendezések készen kaphatók, melyeknek tartósságáért 1 évi jótállást vállalok.

CZIGLÉNYI JÓZSEF

első nagytapolcsányi
épület, butor, diszmű-
asztalos-mester és
temetkezési intézet
tulajdonos

NAGY-TAPOLCSÁNYBAN

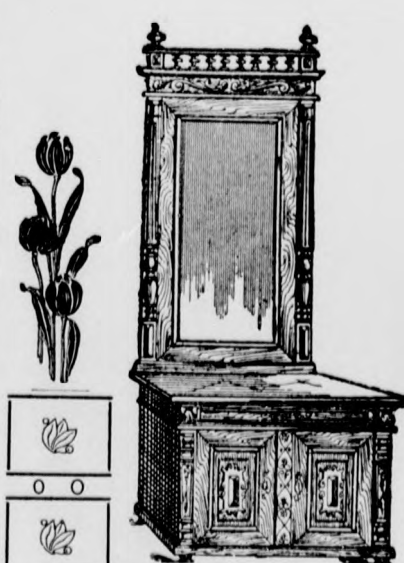
Korosi-uteza 155. sz. (Saját ház)

Alapított 1881-ben

Már 22 év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő első nagytapolcsányi

temetkezési intézetemben

kész fa- és érczkoporsókat, ugyszintén mindennemű temetkezési cikkekkel igen kedvező feltételek mellett ajánlok.

Budapesti malomépítészeti és gépgyár
PODVINECZ ÉS HEISLER
 BUDAPEST, VACZI-UT 141/V.
 GYÁRT:
**BENZIN MOTOROKAT ÉS
 BENZIN LOKOMOBILOKAT**
 szelepes vezényművel 2-50 lóerőig.
 Megbízható képviselők kerestetnek

REICH L. FIAI
 Üvegyárosok, cs. és kir. udvari szállítók
 BUDAPEST, VII. ker., Lövéde-tér 2. szám.
 Ajánlják legjobb minőségben gyártott Syphon- és gazeuse palaczkokat legolcsóbb árak mellett és pedig:
 1 Láda kb. 200 drb. 16 uncziás sima, fehér v. világos kék (aquamarin) színű Syphonpalaczkot talppal vagy talp nélkül 62 korona
 1 Láda kb. 200 drb. gazeusepalaczkot gumigyűrűvel és üvegolyóval ellátva, fehér vagy világos kék (aquamarin) színű, magas vagy alacsony alakú 52 korona
 Szállítás a csomagolást beleértve budapesti pályaudvarig bérmentve, készpénzfizetés ellenében 2% scontó — 10 láda rendelés után 5% rabatt. Más nagyságúak és különféle általunk törvényesen védett alakokat megfelelően olcsón szállítunk. Préselt irások vagy czöngvéseknek csak az elkészítési önköltséget számítjuk, ellenben az alak és kliséért költség nem számítatik. Megjegyzük még, hogy megvizsgált 20 légtör nyomású Syphonpalaczkaink Magyarországon csak kizárólagosan közvetlen a mi gyárunkból szerezhetők be.

Lohr Maria (ezelőtt Kronfus) csipke-, vegyészeti-, tisztító- és műfestő-intézete
 BUDAPEST, VIII. Baross-u. 85.
 Fiókok: VI. Andrassy-ut 16. — VIII. József-körút 2. — IX. Calvin-tér 9. — V. Harmenczad-uteza 3. — VI. Teréz-körút 39.

Tanningene a legkedveltebb és legégszesebb hajfestő szer sötétszőke, barna és fekete. Ára 6 kor.
OSAN K. 1.76 és 88 fill.
 A szájnak és fogaknak legeslegjobb az
ROZSATEJ a legjobb és legégszesebb szőpítő-zer. 1 üveg ára 2 korona. Ehhez hygien. balzsam-szappan 60 fillér.
 Főszékhely: Czerny J. Anton, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.

Tudósítás! Van szerencsém a t. gazda közönségnek ezennel tudomására adni, hogy a feneséges Oldenburg hercegnő tulajdonát képező brogyáni burgonya keményítő-gyárat bérbe vettük s a gyártáshoz szükséges burgonyákat azonnali vagy későbbi szállításra jó áron megvesszük. **Koromzay** és Társai fiókja Brogyán

Alapított: 1858. Alapított: 1858.
Platzko Gyula
 könyvnyomda, könyvkötészet, könyv- és papirkereskedés Nagy-Tapolcsány.
 Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét a legújabb mintájú betűkkel bőven ellátott s a legmagasabb igényeknek megfelelő
KÖNYVNYOMDÁMRA
 felhívni. — Béli és esküvői meghívók, eljegyzési kártyák, körlevelek, ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok, takarékpénztári zárszámadások, névjegyek, gyászlapok, stb. a legjutányosabb árak mellett, diszes és elegáns kivitelben készülnek.
 A t. jegyzőségek és hivatalok figyelmébe ajánlom nagy nyomtatvány-raktáramat, honnan vidéki megrendelések is a legpontosabban teljesíttetnek.
 E helyen ajánlom dusan felszerelt könyv-, papir-, író- és rajzszerek-kereskedésemet. Nagy választék ima-, üzleti és iskola-könyvekben, valamint szépirodalmi művekben.
 Magamat ismételen is a nagyrabecsült közönség b. figyelmébe ajánlva, maradok teljes tisztelettel
PLATZKO GYULA.

!!! Ezüstéremmel kitüntetve !!!

RAJCSÁNYI VILMOS NY.-ZSÁMBOKRÉT
 NYERGES (WAGEN-SATTLER).
 A pozsonyi 1903. évi mezőgazdasági kiállításon az általam készített új kocsik ezüst éremmel lett kitüntetve. **!! Pártoljuk a hazai ipart !!**
 A pozsonyi kiállításon kitüntetett kocsikból sok utánrendelés tétetvén azok nálam mindig megtekinthetők
 Nyerges üzletem a legmodernebb eszközökkel van berendezve s így a legszebb és legjobb munkákat is előállíthatom
 Műhelyemben a legrövidebb idő alatt készülnek mindennemű kocsik, festő és fényezési munkák, ugyszintén bevonások.